

Stiúrthóir na nIonchúiseamh Poiblí Óráid d’Imeacht Chomóradh 50^ú Bliain ODPP Iveagh House, 27 March 2025, 6-8pm

Tá líne ag deireadh leabhar Niamh a thaitníonn go mór liom. Is as ár gcuid féin é Barry Donoghue, iar-Leas-Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí. Dúirt sé: Is é an rud is measa is féidir leat a bheith agat i ndaonlathas ná DPP mórélímh.

Sílim gurb é seo go beacht an meon a bhí taobh thiar de chinneadh an Rialtais Oifig neamhspleách an DPP a bhunú, thart ar 50 bliain ó shin.

Ba é cuspóir na hOifige nua muinín an phobail as an smacht reachta a neartú trína áirithiú nach bhféadfadh aon chur isteach polaitiúil ná aon bhraistint pholaitiúil a bheith ann go gcuirfí isteach ar na cinntí sin. Chonaic na daoine taobh thiar den tionscadal é mar chomhlíonadh ar an mbundearadh bunreachtúil. Déanta na fírinne, is é an príomhphrionsabal atá mar bhonn lenár gcuid oibre fós an ceann a bunaíodh in Airteagal 30.3 den Bhunreacht – is é sin go dtugtar ionchúisimh thar ceann mhuintir na hÉireann, agus ní thar ceann aon duine aonair, eagraíochta nó rialtais.

Dá bhrí sin, tá luach an “neamhspleáchais” i gcroílár scéal tionscnaimh sheirbhís ionchúisimh na hÉireann, agus tá sé leabaithe go domhain inár gcultúr. Mar ionchúisitheoirí tá a fhios againn go gcaithfidimid ár gcinntí a dhéanamh bunaithe ar an bhfianaise agus ar leas an phobail agus saor ó thionchar seachtrach nó ó chlaontacht.

Toisc go mbraitheann neamhspleáchas chomh luachmhar sin inár nOifig, ní mór dúinn dúshlán a thabhairt dúinn féin ceistiú a dhéanamh ar a bhfuil i gceist leis i ndáiríre. Ní mór dúinn a bheith soiléir freisin faoin méid nach bhfuil ann. Ní sciath é ó ghrinnscrúdú ná ó thrédhearcacht; Níl aon chúis le scaradh ón gcuid eile den chóras.

Tá a fhios againn go bhfuil na hionchúisitheoirí a oibríonn i m’Oifig go mór ar an eolas faoin tionchar a bhíonn ag ár gcinntí ar shaol na ndaoine a bhfuil baint acu le gach cás – cibé acu mar íospartach, mar chúisí nó mar fhinné. Sa chás go ndéantar cinneadh gan ionchúiseamh a dhéanamh, is féidir go mbraithfidh íospartaigh nach gcreidtear agus nach gcloistear iad. I gcás ina ndéantar cinneadh ionchúiseamh a dhéanamh, is féidir saol an chúisí a chur ó mhaith, le himpleachtaí dá phost, dá theaghlach agus dá thodhchaí. Tá muinín an phobail i gcoitinne as an smacht reachta i mbaol freisin. Sílim go dtuigeann gach duine againn a oibríonn sa chóras ceartais choiriúil cad is rud luachmhar ann maireachtáil i sochaí ina bhfuil tacaíocht fhorleathan ann don smacht reachta, agus ní mór dúinn leanúint den mhuintir phoiblí seo a thuilleamh agus a choinneáil.

Mar gheall ar thábhacht ollmhór ár gcinntí maidir le saol daoine, tá srianta agus ceartúcháin sa chóras cinnteoireachta. I ndeireadh na dála, is féidir ár gcinntí go léir maidir le hionchúiseamh a thástáil sa chúirt agus nuair a dhéanaimid cinneadh gan íospartach a ionchúiseamh tá sé i dteideal cúiseanna a fháil agus athbhreithniú a dhéanamh ar an cinneadh sin.

Chomh maith lena chinntiú go bhfuil cuntasacht ann maidir le cinntí aonair, tá sé tábhachtach go mbeimis thrédhearcach agus cuntasach mar eagraíocht freisin. Bealach tábhachtach amháin chun é seo a dhéanamh ná trí shonraí ar ardchaighdeán a fhoilsiú. Cé go bhfuil go leor faisnéise maithe inár dtuarascálacha bliantúla tá tuilleadh oibre le déanamh ag m’oifig agus ar fud an chórais cheartais choiriúil chun sonraí mionsonraithe ábhartha a ghabháil agus a fhoilsiú d’fhonn infheictheacht an chaoi a bhfuil an córas ag feidhmiú a fheabhsú. Ba mhaith liom aitheantas a thabhairt go háirithe do ról agus do cheannaireacht na seirbhísí cúirte ina leith sin.

Stiúrthóir na nIonchúiseamh Poiblí Óráid d’Imeacht Chomóradh 50^ú Bliain ODPP Iveagh House, 27 March 2025, 6-8pm

Agus comóradh 50 bliain á dhéanamh againn, is ceart dúinn machnamh a dhéanamh ar na prionsabail bhunaidh agus na luachanna sin a cheistiú i gcomhthéacs an lae inniu. Tá sé ceart freisin machnamh a dhéanamh ar cé chomh fada agus a tháinig muid mar sheirbhís ionchúisimh ó 1975.

Nuair a bunaíodh an Oifig, bhí ceathrar dlíodóir ag déanamh cinntí ionchúisimh. Sa lá atá inniu ann tá beagnach 300 ball foirne againn – ó chútraí dlí agus ó chútraí gairmiúla eile. Oibrímid go dlúth le hAturnaetha Stáit i 30 láthair ar fud na tíre agus le breis agus 200 abhcóide ar ár bpainéal. Déileálaimid anois le thart ar 17,000 comhad in aghaidh na bliana; déanaimid cinntí ionchúisimh i ngach cás tromchúiseach agus déanaimid ionchúisimh sna hardchúirteanna. Ciallaíonn cinntí Rialtais le déanaí go bhfuilimid ag obair freisin i dtreo a bheith in ann tacaíocht agus dearbhú cáilíochta níos fearr a sholáthar d’ionchúisimh na Cúirte Dúiche a dhéanann ár gcomhghleacaithe sa Gharda Síochána in ainm an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí.

Dá bhrí sin, trí chéimeanna incriminteacha thar na blianta, faoi stiúir gach duine de mo réamhtheachtaithe, tá seirbhís ionchúisimh fíor-náisiúnta tagtha chun cinn.

Tá athrú mór tagtha ar an saol in Éirinn agus ar fud an domhain le linn na tréimhse sin. Chonaiceamar fás na coireachta a bhaineann le drugaí agus na coireachta cibearchumasaithe, agus teacht chun cinn dronganna coireachta eagraithe sofaisticiúla a oibríonn go trasnáisiúnta. Tá roinnt gnéithe dár gcóras ceartais choiriúil fós an-eolach, áfach, agus is gné iad, faraor, de chórais cheartais choiriúil ar fud an domhain: ró-ionadaíocht a dhéanamh inár bpríosúin ar dhaoine ó cheantair atá faoi mhíbhuntáiste sóisialta, ó chútraí eitneacha mionlaigh agus orthu siúd a bhfuil fadhbanna meabhairshláinte agus mí-úsáide substaintí acu.

Tá an tírdhreach dlíthiúil ag athrú an t-am ar fad freisin. Is san AE a thionscnaítear cuid mhaith dár ndlí coiriúil substainteach anois agus is gné thábhachtach anois é an comhar breithiúnach idirnáisiúnta chun go leor cásanna tromchúiseacha a ionchúiseamh. Ar leibhéal náisiúnta, leanann an reachtaíocht agus an cásdlí de bheith ag forbairt chun freastal ar an gcomhthéacs sóisialta atá ag athrú. Tá comhlachtaí rialála nua tagtha chun cinn a bhfuil cumhachtaí imscrúdaithe coiriúla acu. Forbraíodh teicnící nua imscrúdaithe agus eolaíochta fóiréinsí. Ciallaíonn tacaíochtaí méadaithe d’íospartaigh leochaileacha ó 2017 freisin gur féidir linn gearáin ó íospartaigh an-leochaileach a ionchúiseamh anois, áit nach mbeadh aon ionchas réasúnach ann deich mbliana ó shin go gciontófaí iad.

Le linn na tréimhse seo, tugadh dúshlán do go leor dearbhphrionsabail sóisialta freisin, agus tá cónaí orainn anois i sochaí nach bhfuil aon amhras ar aon duine ann gur féidir le duine atá i gceannas mí-úsáid a bhaint as leanbh; nó do chomhalta urramach den tsochaí a bheith ina bhulaí foréigneach contúirteach sa bhaile; nó go bhféadfadh duine gnó rathúil a bheith páirteach i sciúradh airgid.

Tá gach duine againn a oibríonn sa chóras ceartais choiriúil mar chuid den tsochaí seo atá ag athrú. Táimid ag foghlaim i dteannta a chéile faoin tionchar a bhíonn ag tráma agus tá feasacht ann, in ionad a bheith ag súil le finnéithe leochaileacha dul in oiriúint dár gcóras, go gcaithfidimid dul in oiriúint dá riachtanais ina ionad sin.

Tharla na hathruithe seo i dtimpeallacht ina bhfuil éagsúlacht mhéadaithe. Go háirithe, sílim go mbeadh aon taistealaí ama ó 1975 buailte ag an méadú suntasach ar mhná atá ag obair ar fud an chórais ceartais choiriúil. Tá bealach le dul againn go fóill, áfach, chun a chinntiú go bhfuil an córas

Stiúrthóir na nIonchúiseamh Poiblí Óráid d’Imeacht Chomóradh 50^ú Bliain ODPP Iveagh House, 27 March 2025, 6-8pm

ionadaíoch go hiomlán ar an daonra éagsúil a bhfreastalaímid air. Ligfidh éagsúlacht peirspictíochtaí níos mó fós dúinn ár dtuiscint ar eispéireas na ndaoine a idirghníomhaíonn leis an gcóras ceartais choiriúil a leathnú tuilleadh agus córas a thógáil a léiríonn go fírinneach riachtanais na sochaí a bhfreastalaímid uirthi.

Tá go leor le bheith bródúil, dá bhrí sin, as an gcaoi ar chuir an tseirbhís ionchúisimh agus an córas ceartais choiriúil níos leithne in oiriúint do riachtanais Chumann na hÉireann, agus an méid atá bainte amach againn. Ach tá go leor oibre le déanamh freisin.

Príomhfhócas atá ar eolas agam do go leor againn anseo tráthnóna is ea a chinntiú go gcomhlíonfaimid ár bhfeidhmeanna de réir na gcaighdeán is airde is féidir, ach freisin go n-íoslaghdóimid aon mhoilleanna neamhriachtanacha sa chóras. Deir íospartaigh linn, agus iad ag fanacht go gcuirfear a gcás chun cinn, go mbraitheann sé go gcuirtear a saol ar feitheamh agus tá a fhios agam gur féidir le go leor daoine cúisithe é seo a dhéanamh freisin.

Tá an Oifig i gceannas gá le níos mó breithiúna agus seomraí cúirte, chomh maith le hinfheistíocht sna seirbhísí eile go léir a thacaíonn le cás coiriúil, agus admhaím an tiomantas atá sa chlár rialtais ina leith seo. Ach tá gá freisin lenár n-acmhainní faoi seach a chomhordú ar bhealach níos fearr ionas go mbainfear an leas is fearr is féidir as acmhainneacht an chórais agus go mbeidh ár gcleachtais oiriúnach don fheidhm i ré dhigiteach.

Tá an teicneolaíocht tar éis ár saol ar fad a athrú agus tá an méid ollmhór sonraí digiteacha le blianta beaga anuas tar éis méid agus nádúr an ábhair nach mór dúinn go léir dul i ngleic leis a athrú go hiomlán. Mar fhreagairt air sin, ní mór dúinn oibriú i gcomhar le chéile chun an réaltacht dhigiteach sin a bhainistiú agus bealaí slána agus éifeachtúla a chur i bhfeidhm chun dul i ngleic leis na sonraí sin ag céimeanna éagsúla den phróiseas.

Is gá freisin féachaint arís ar na beartais agus na cleachtais atá mar bhonn agus mar thaca ag an gcur chuige atá againn faoi láthair maidir le nochtadh. Faoi láthair tá an t-ionchúiseamh agus na himscrúdaitheoirí ag déanamh athbhreithniú ar mhéideanna ollmhóra ábhair chun é a aithint go bhfuil faisnéis ann a d’fhéadfadh a bheith ábhartha don chosaint, in éagmais aon oibleagáid reachtúil ar an gcosaint dul i ngleic leis seo.

Fáiltíonn m’Oifig go mór roimh an tsoiléireacht ó bhreithiúnas na Cúirte Uachtaraí le déanaí i *DPP v. WC*, lena ndiúltaítear don choincheap go bhfuil gá le nótaí comhairleoireachta a nochtadh i gcásanna ciona ghnéasaigh ar an mbonn go bhfuil an t-ábhar ábhartha go cianda nó go bhféadfadh sé a bheith ábhartha. Sílim go bhfuil sé tábhachtach a bheith ar an eolas gur féidir faisnéis an-phríobháideach a bheith i gcatagóirí eile taifead – amhail obair shóisialta leighis nó taifid dlí teaghlaigh agus sonraí fón póca.

Is luaithe sa phróiseas is féidir linn mar ionchúiseamh soiléiriú a dhéanamh ar a bhfuil ábhartha agus a chinntiú go nochtar é seo, ansin is féidir leis na dlíodóirí cosanta níos luaithe comhrá bríoch a bheith acu lena gcliaint faoi cibé an bhfuil siad ag iarraidh agóid a dhéanamh nó pléadáil ciontach i gcúiseamh.

Tá sé ríthábhachtach na córais a chur i bhfeidhm chun tacú leis an rannpháirtíocht luath seo, i bhfianaise an leibhéil na hoibre agus an airgid a théann isteach in ullmhú do thriail, agus an leibhéal

Stiúrthóir na nIonchúiseamh Poiblí Óráid d’Imeacht Chomóradh 50^ú Bliain ODP Iveagh House, 27 March 2025, 6-8pm

imní a chuirtear ar gach duine atá ag fanacht go dtiocfaidh a dtrial ar aghaidh. Mar chóras, ní mór dúinn teacht ar chás ina bhfeicfear dátaí trialach maidir lena bhfuil i gceist leo – acmhainn thar a bheith costasach agus luachmhar; i gcás nach leagtar síos trialacha ach amháin i gcás ina bhfuil rún dáiríre ann cás a chonspóid; agus ina bhfuil gach duine againn sa phróiseas ag obair go dílis ansin chun a chinntiú gur féidir le gach trial atá liostaithe dul ar aghaidh.

Tá an t-athbhreithniú ar chúnamh dlíthiúil atá á stiúradh ag an Roinn Dlí agus Cirt ábhartha maidir leis sin freisin. Tá sé tábhachtach do riaradh an cheartais go mealltar daoine chun obair sa dlí coiriúil agus go bhfuil an luach saothair cothrom. Tá sé tábhachtach freisin go ndéanfaí táillí dlíodóirí cosanta agus abhcóide ionchúisimh a struchtúru chun tacú le rannpháirtíocht luath le cás.

Chun feabhsuithe a bhaint amach sna réimsí casta sin – bainistiú sonraí, cleachtais noхта agus tacaíocht do rannpháirtíocht luath i gcásanna – beidh gá le hiarracht chomhoibríoch leanúnach uainn go léir – Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, imscrúdaitheoirí, cleachtóirí dlí, na cúirteanna, na breithiúna agus ranna rialtais. Chun aghaidh a thabhairt ar na saincheisteanna sistéamacha seo, beidh tacaíocht rialtais ag teastáil freisin agus chuige sin, fáiltím roimh an tiomantas atá sa chlár don rialtas athbhreithniú a dhéanamh ar an CJS agus plean gníomhaíochta a fhoilsiú chun éifeachtúlacht a fheabhsú, bacainní a bhaint agus amanna feithimh a laghdú.

Chun leanúint de sheirbhís ionchúisimh a sholáthar atá ní hamháin neamhspleách ach cothrom agus éifeachtach freisin i ré dhigiteach, ní mór dúinn oibriú go dlúth lenár gcomhghleacaithe ar fud an chórais. Ní bhogfaidh an bád ar aghaidh má táimid go léir ag rámháíocht inár dtreo féin. Ba mhaith liom an deis seo a thapú chun aitheantas a thabhairt do mhéid an chomhoibríthe atá ar siúl cheana féin. An tacaíocht a fhaighimid ó ENRanna chun oiliúint a chur ar ár ndaoine agus chun ár leabhráin fhaisnéise poiblí a fhorbairt. Ceannaireacht na mbreithiúna maidir leis an bPrótacal nua d’Ógánaigh a chur chun cinn don Phríomh-Chúirt Choiriúil, obair grúpaí úsáideoirí cúirte, agus Grúpa rannpháirtíochta geallsealbhóirí na Pleanála Breithiúnaí; rannpháirtíocht lenár gcomhghleacaithe sa Garda Síochána maidir le bainistiú agus cur i láthair sonraí; ról na Roinne Dlí agus Cirt maidir leis an gcoiste straitéiseach um cheartas coiriúil a óstáil agus ról Roinn an Taoisigh maidir le tacú leis an gcoiste stiúrtha um athchóiriú achomair ionchúisimh. Agus i bhfad níos mó tionscadal ná iad siúd a luaitear. Ba mhaith liom aitheantas a thabhairt don choláisteacht agus don chomhoibriú atá ann i measc na ngníomhaithe iomadúla atá sa chóras ceartais choiriúil chomh maith le díospóireacht shláintiúil agus easaontas.

Do gach duine agaibh anseo ón tseirbhís ionchúisimh, ó m’fhoireann bainistíochta sinsearaí féin agus ó mo bhord bainistíochta, ó aturnaetha stáit, agus ó abhcóidí, ba mhaith liom aitheantas a thabhairt do bhur dtiomantas agus d’athléimneacht le linn roinnt blianta dúshlánacha mar thoradh ar na leibhéil ghníomhaíochta cúirte atá méadaithe go mór. Tá an-dul chun cinn déanta ag an tseirbhís ionchúisimh le 50 bliain anuas, ach de réir mar a bhreathnaím ar an 50 bliain amach romhainn, feicim seirbhís atá muiníneach as a cuspóir agus as a luachanna; ceann atá oscailte agus a cheistíonn; agus ceann a bhfuil sé mar uaillmhian aige iarracht a dhéanamh a bheith ar an gceann is fearr is féidir linn agus oibriú le daoine eile chun an córas a fheabhsú. Mar is eol dúinn, is iad na daoine atá ag brath orainn chun é seo a dhéanamh ná na daoine nach bhfuil sa seomra seo. Na híospartaigh agus na finnétithe agus na daoine cúisithe a bhraitheann orainn a bheith cothrom, neamhspleách agus éifeachtach; agus muintir na hÉireann, atá ag brath orainn chun seasamh leis an smacht reachta, gan eagla ná fabhar.